

**”Det är vi som ska anpassa
undervisningen för att ge kunskap till
dem”**

En kvalitativ studie om hur olika kulturer integreras i
den svenska idrottsundervisningen

Josefin Kemi och Lisen Söder

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN

Självständigt arbete grund nivå 33: 2014

Ämneslärarprogrammet 2012-2015

Seminariehandledare: Gunnar Teng

Handledare (Examinator för lärarprogrammet): Bengt Larsson

Sammanfattning

Syfte

Syftet är att utifrån ett lärarperspektiv se om och i så fall hur elevers kulturbakgrund påverkar skolans idrottsundervisning.

Metod

Denna studie har en kvalitativ ansats med intervju som metod. I studien inkluderades tre lärare som arbetar med elever i årskurs 7-9 i Stockholmsområdet. I studien användes en intervjuguide under intervjuerna med följdfrågor.

Resultat

Lärarna vid de skolor vi besökt tycker det är viktigt att integrera kulturer och elevers olika uppväxter i undervisningen, men lärarna utgår alltid ifrån den svenska skolans läroplan med dess mål och riktlinjer samtidigt som de måste se över elevers olikheter och behov. Detta för att skolan ska ge en likvärdig undervisning för alla. Av det tre lärare vi intervjuat på tre olika högstadieskolor i Stockholmsområdet arbetar alla lärare olika kring hur man integrerar olika kulturer i undervisningen.

Lärarna var eniga om att man bör integrera andra kulturer i sin undervisning. De menar att det är viktigt att kunna möta alla elever. Eleverna påverkas inte annorlunda för att de har en annan bakgrund än svensk, dock kan i vissa fall brister i språket vara ett hinder som kan förekomma samt även religiösa klädkoder som kan förekomma inom området simning. Lärarna är även eniga här om att det alltid går att lösa men det sker på olika sätt.

Slutsats

Sverige är idag ett mångkulturellt land där vi måste anpassa oss efter allas olika behov och uppväxter. Lärarna vi intervjuat arbetar olika kring interkulturell pedagogik beroende på skolans geografiska läge samt kommunens socioekonomiska situation. En skola med många elever som lever med en annan bakgrund än svensk måste skolan anpassa sig efter elevernas bakgrunder för att skolan ska ge en likvärdig och rättvis utbildning för alla.

Innehållsförteckning.

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund.....	2
2.1 Möten med religion och kultur.....	4
2.2 Skolans utveckling från Bottenskola till Läroplan 2011.....	4
2.3 Existerande forskning.....	6
3. Teoretiska begrepp.....	9
4. Syfte.....	11
5. Studiens ansats.....	11
5.1 Metod.....	12
5.2 Urval.....	13
5.3 Procedur.....	13
5.3.1 Datainsamling.....	14
5.3.2 Databearbetning.....	14
5.4 Tillförlitlighet.....	15
5.5 Etiska aspekter.....	16
6. Resultatredovisning.....	16
6.1 Lärare A.....	17
6.2 Lärare B.....	20
6.3 Lärare C.....	22
6.4 Resultatsammanfattning.....	26
7. Analys.....	27
7.1 Integrering.....	27
7.2 Segregering.....	28
7.3 Bridging och bonding.....	29
8. Sammanfattande diskussion.....	30
8.1 Metoddiskussion.....	33
Käll- och litteraturförteckning.....	35

Bilaga 1: Käll- och litteratursökning

Bilaga 2: Intervjuguide

1. Inledning

Vi vill med denna studie fördjupa oss inom området kulturell bakgrund och skolundervisning. Hur anpassar lärare sin undervisning efter elever med olika uppväxter.

Vi har riktat in oss på eleverna som har föräldrar som är födda i ett annat land än Sverige. Detta för att vi själva har upplevt och sett under vår egen skolgång och under vår verksamhets förlagda utbildning elever som inte kan eller får medverka inom idrottsundervisningen på grund utav olika religiösa skäl. Sverige har blivit ett mångkulturellt land och därför vill vi undersöka och se hur lärare anpassar sin undervisning kring detta område utifrån ett lärarperspektiv.

När vi behandlar elevers kulturbakgrunder så menar vi deras uppväxt. Uppväxten skiljer sig från barn till barn, och kan påverka alla på olika sätt.

Det mångkulturella Sverige har inneburit att många klassrum i många skolor numera är befolkade av elever från många olika kulturer och att eleverna kan många olika språk. I detta perspektiv talar man om mångkulturella lärandemiljöer när skolans klassrum är befolkade av elever med olika kulturell, etnisk eller religiös bakgrund. Denna formulering har bl.a. medfört att många skolor själva kallar sig för *mångkulturella* skolor (Lorentz, 2009, s.100).

Som tidigare nämnt är Sverige ett mångkulturellt land och skolan ska anpassa sig efter läroplanen där det bland annat står skrivet att *ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, eller annan trosuppfattning[...]*(Skolverket, 2011,s.7). Detta för att skolan ska vara en trygg plats för alla där man ska visa respekt för varandra samtidigt som alla elever har samma rättigheter och förutsättningar till en likvärdig utbildning. Men hur ska lärarna kunna anpassa sin undervisning efter alla elevers olika behov och ursprung?

Skolan ska vara en demokratisk plats, hur ska då läraren kunna agera som en symbol för detta och samtidigt uppfostra eleverna och kunna bemöta alla de olika kulturerna som finns i skolan?

Till skola, skolbarnomsorg och fritidsaktiviteter kommer många barn från familjer som har flyttat till Sverige från andra länder och kulturer. För att verksamheten ska fungera bra för alla barn, måste vi lära känna de olika kulturer som barnen har sina rötter i (Bergman, Eriksson, Kusz, Lundberg, Mannerfeldt, Taklime & Wener, 1994, s. 3).

Med tanke på ovanstående text menar vi att det är viktigt att undersöka och se hur lärarna förhåller sig till detta, om de lär känna de olika kulturerna som finns på skolan och integrerar

dem i skolundervisningen, eller om man bortser från detta och arbetar på efter skolans riktlinjer och läroplan. Skolan ska vara en trygg miljö för eleverna och alla ska känna en tillhörighet samt respekt för alla människor.

2. Bakgrund

Sveriges kontakt med utlandet över tid behandlas i *Här går gränsen* av Sjögren (1999). Det började med att vikingarna for ut i världen och Ansgar kom till Norden med kristendomen. Många svenskar började under medeltiden resa söderut för att utbilda sig vid europeiska universitet. Under samma period bosatte sig tyskar i Sverige och fick stort inflytande i landet. Att Sverige var ett väldigt öppet land och hade en liten befolkning var kanske omständigheter som ledde den svenska staten till att ständigt ta emot och t.o.m. locka till sig duktiga utlänningar, som var beredda att lämna sitt land för Sverige. Finnländare, valloner hugenotter och judar tillhör grupper som under särskilda villkor fick skydd och hjälp för att bosätta sig i Sverige. Mottot för Sveriges land har varit *Ett land, en kung, ett folk* (Sjögren, 1999, s.13).

Assimilation var en självklarhet ändå till i början av 1970-talet. Senare efter 1970 talet började invandrapolitiken inriktas på samverkan, jämlikhet, valfrihet. I hela landet skulle institutioner anpassa sin verksamhet till den nya politiken menar Sjögren (1999). Invandrarnas integration i det svenska samhället bedrevs vid denna tid ännu utifrån svenska villkor. Om man jämför idag med 20 år tidigare så bestäms integrationen av nya villkor. Sverige är nu allt mer internationaliserat men nykomlingarna uppfattade valfriheten annorlunda menar Sjögren (1999).

Rent generellt kräver ställningen som invandrare att man så fort som möjligt anammar den infödda befolkningens beteendemönster och att undvika att stöta sig med majoriteten genom vad som kan uppfattas som underliga ritualer (Sjögren, 1999, s.15).

Många barn som kommer från familjer som flyttat till Sverige kommer till den svenska skolan och möts av nya kulturella sammanhang och normer. För att verksamheten ska fungera för alla måste skolan lära känna alla de olika kulturer som barnen har sitt ursprung i. Barnen bär med sig egna erfarenheter, tankar, känslor, ett annat språk och sina sociala och kulturella vanor in i det svenska samhället och i den svenska skolan (Wener, 1994, s 8.)

Konsekvenser för elever som lever med en annan kultur eller bakgrund än svensk kan vara att de inte alltid har känt sig trygga inom skolan och dess miljö. Det står skrivet att skolan ska vara en gemensam mötesplats för alla (Skolverket, 2011). Ett problem som kan uppstå kan vara att invandrabarn många gånger måste anpassa sig efter de svenska normer och regler som vilar på den svenska demokratin.

Lorentz (2009) menar att vissa barn med annan bakgrund än svensk kan känna sig otrygga i samhället och i den svenska skolan.

Ungdomarna har aktivt deltagit i utvecklingen av sin sociokulturella identitet. Identiteten har utvecklats genom interaktion med andra, därför har sociala relationer för dem en central betydelse. En känsla av både trygghet och osäkerhet har utvecklats under deras identitetsprocesser. (Lorentz.H, 2009, s.90).

Andra menar att elever med ett annat ursprung än svensk kan ha det tuffare i skolan och får kämpa lite extra för att passa in i det svenska samhället.

Invandrabarn i skolan. Det konstateras ofta att invandrabarn har sämre skolresultat än svenska barn. Också detta är sanning med många modifieringar. En stor undersökning beskriver att barn som har stor risk att misslyckas i skolan är bl.a. de som tillhör en etnisk minoritet, dåliga kunskaper i majoritetsspråket (Fredriksson & Wahlström, 1997, s.50).

Skolan kommer att tilldelas en nyckelroll i samhällets integrationsarbete. Språkinläring samt språkkunskaper är något som blivit ett viktigt målområde för skolpolitiska insatser. Men nu vill även skolan att området kring mångkultur ska innefatta en mer sammansatt och komplex syn i det mångkulturella klassrummet. Fokuset ska alltså inte bara ligga kring språkinläring i skolan utan mer ett större tänkande som inkluderar allt som har med kulturella aspekter att göra.

Skolan idag har brister kring hur man ska arbeta kring det mångkulturella samhället som vuxit fram i Sverige. Några av de viktigaste målen för den svenska skolans utveckling är att det behövs en stärkt läroutbildning där frågor om interkultur/mångkultur/antirasism blir en självklar del i grundutbildningen. Vi behöver dessutom skapa ett bättre band mellan skola och forskning samt byta kunskaper med varandra inom dessa två områden för att få fram så bra resultat som möjligt i hur man ska arbeta med den mångkulturella skolan. Personalen behöver dessutom få reflektera över sin etnicitet, sin nationella identitet och hur den relateras i skolan och yrkesrollen (Hällgren, m.fl.,2006. S. 35).

Med det som bakgrund behandlar vi i nästa avsnitt vikten av att förstå barnens kulturella bakgrund och familjesituation vid arbete i skolan.

2.1 Möten med religion och kultur

När man arbetar med barn som kommer från olika kulturer så möts man av föräldrar som har invandrar- och flyktingbakgrund. Detta ställer krav på den personal som arbetar inom skolans verksamhet. All personal behöver ha kunskap om familjernas ursprungskulturer. De måste förstå att de barn som kommer till Sverige har utvandrat eller flytt från sitt land och bör därför känna till dessa barns livserfarenheter för att kunna förstå konsekvenserna som detta kan medföra ett barn. Utifrån detta kan lärarna hjälpa barnen att bearbeta och knyta samman erfarenheter från olika håll och stödja deras utveckling av nya kunskaper och färdigheter som barnen kommer få uppleva i Sverige (Bergman, 1994, s 9).

Det förekommer att lärare kan känna sig väldigt osäkra när det kommer till bemötandet av barn med invandrarbakgrund, som till exempel muslimer. Otterbeck menar att de inblandade har kommit fram till att det är väldigt viktigt att komma fram till olika lösningar mellan skola, lärare, elever och familjer (Otterbeck, 2011, s.49).

Många gånger antas kultur och religion vara samma sak. Denna undersökning speglar barns kulturbakgrunder då religion ses som underordnad olika kulturer.

Religion och kultur ses som två essentiellt skilda kategorier, där kultur är människans normer, vanor och idéer och religion representerar en transcendent, normativ ordning som bör forma människors normer, vanor och idéer (Otterbeck, 2011, s.27).

Otterbeck menar i verket *Islam, muslimer och den svenska skolan* (2011) att denna åsikt är viktig att ta på allvar även för icke-troende. Speciellt när den ligger till grund för hur en annan person betraktar livet.

2.2 Skolans utveckling från Bottenskola till Läroplan 2011

En gemensam bottenskola har sen århundraden tillbaka varit ett motto för den svenska skolan. Den så kallade Bottensskolan var ”en skola för alla, där alla kunde få gå och alla kunde få samma grundläggande utbildning var, i ett samhälle där utbildning alltmer krävdes och

efterfrågades [...]” (Lundgren, Säljö & Liberg, 2012, s.80). Bottenskolan även kallad Folkskolan och dess stadgar infördes i mitten av 1800-talet och där gick man i 3-6 år. Folkskolan och Enhetsskolan fördes samman till en gemensam nioårig grundskola i och med 1962 års grundskolereform (Lundgren, 2012).

Redan förr i tiden framträdde alltså tanken på att utveckla en sammanhållen och integrerad skola för alla. *Uttrycket en skola för alla* har i internationella sammanhang betraktats som typiskt svenskt. Uttrycket står för en gemensam och sammanhållen skola för alla barn (Emanuelsson, 2004, s. 101). En likvärdig utbildning för alla skulle införas ”parallellt med detta ökade omfattningen av specialundervisningen av elever som fick svårigheter och/eller bedömdes som svaga och i behov av särskilt stöd på grund av olika funktionshinder eller störningar” (Emanuelsson, 2004, s. 103). Specialundervisning innebar att dessa elever oftast hamnade i speciella grupper med speciella lärare i avskilda klassrum. Istället för en integrerad gemensam skola, blev konsekvenserna att de barn som hade svårigheter eller olika hinder för undervisningen, hamnade utanför ”den gemensamma skolan” och en segregering uppstod (Emanuelsson, 2004, s.103).

Den formen av integrering ledde istället till att eleverna kom att mista sin ursprungliga och genuina mening som kännetecknade en gemenskap och helhet. Integrering sågs nu mer som en uppgift för speciallärare till ”specialelever”(Emanuelsson, 2004, s.104).

I läroplanen finner man hur skolan, elever och lärare ska anpassa sig efter de olika mål och regler som finns inom den svenska skolan. Hur lärare ska arbeta och vilka rättigheter elever och lärare har beskrivits i Lgr11.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. (Skolverket, 2011, s.7).

Skolverket poängterar också att det är viktigt med jämställdhet, att inga elever ska lämnas efter i skolan eller behandlas annorlunda. Läroplanen är skolans styrdokument och viktig för hur lärare ska förhålla sig till skolans riktlinjer, mål och regler.

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skollagen ska gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltas av kristen

tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande. Undervisningen i skolan ska vara icke- konfessionell”(Skolverket, 2011, s.7).

Under rubriken *En likvärdig utbildning* (Skolverket 2011) står det att all undervisning ska anpassas efter elevernas behov och förutsättningar men samtidigt öka elevernas kunskaper och utbildning baserat på deras tidigare erfarenheter. Det står även att alla elever ska behandlas lika och ha rätt till samma utbildning som resterande elever i den svenska skolan.

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan (Skolverket, 2011, s.8).

Det är även skolans uppgift tillsammans med hemmet att stimulera elevernas fortsatta utveckling och lärande. Detta eftersom att hemmet är en viktig plats för eleverna där de fostras och växer upp.

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Skolan ska präglas av omsorg om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Skolan ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran och utveckling. Arbetet måste därför ske i samarbete med hemmen. Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället (Skolverket, 2011, s.9).

Det är viktigt att skolan samarbetar med eleverna och hemmen för elevernas fortsatta utveckling i samhället. Skolan kan inte fungera isolerat eftersom samhället ständigt är under utveckling och eleverna påverkas av olika intryck.

2.3 Existerande forskning

Kerstin Walseth har skrivit artikeln *Bridging and bonding social capital in sport-experiences of young women with an immigrant background* (2008). Walseth arbetar med begreppen bridging och bonding som tar upp hur sociala bryggor och bindningar mellan människor kan skapas via idrotten. Walseth (2008) menar i artikeln att idrottssammanhang bidrar till ökat

socialt kapital oavsett bakgrund, kultur eller religion. Hon baserar sin undersökning på boken *Den ensamme bowlaren* skriven utav professorn Robert D. Putnam (2006), där han skriver om olika beteendemönster i USA och hur beteende kan förändras under åren.

Vi finner begreppen bridging och bonding intressanta för vår undersökning eftersom vi undersöker om det mångkulturella Sverige och hur lärare får elever med annat ursprung än svensk att integreras i den svenska skolidrotten. Vi menar att med hjälp av dessa begrepp om bindningar och bryggar som kan skapas via idrotten så ska vi ta reda på hur lärare ser och arbetar med elever med annan bakgrund utifrån detta perspektiv.

Verket *Skolan som mångkulturell arbetsplats – Att tillämpa interkulturell pedagogik* Lorentz (2009) tar upp hur interkulturell pedagogik kan vara en viktig integrationsfaktor i den mångkulturella skolan.

Lorentz är fil.dr i pedagogik och forskare vid Lunds universitet. Lorentz har arbetat som samordnare för Forum för interkulturell pedagogisk forskning vid Lunds universitet och som ledamot i Nationellt nätverk för interkulturell pedagogik. Lorentz lyfter fram vilken betydande roll läraren har och hur de kan förbereda barn samt ungdomar för ett liv i framtidens mångkulturella samhälle. Lorentz (2009) menar att läraren är en viktig faktor för elever med annan bakgrund än svensk och att undervisningen ska inrikta sig på vikten av informellt lärande i dagens skola. I dagens skola har interkulturell didaktik vuxit fram i undervisningen. Det innebär bland annat hur lärare arbetar med elever som kommer från andra länder än Sverige på ett pedagogiskt sätt. Lahdenperä (2010) menar att interkulturell pedagogik är ett begrepp som innefattar interkulturellt lärande samt interkulturell kommunikation, interkulturell undervisning, mångkulturell skolutveckling och interkulturell pedagogisk forskning. Man kan säga att skolan behöver ett lärande för eleverna som omfattar alla, alla ska kunna ta del av den. Lahdenperä menar att lärarna använder sig av begrepp samt teman som gynnar de svenska barnen och som endast de svenska barnen kan relatera till. Detta kan i sin tur leda till att barn med utländsk bakgrund inte kommer att göra några framsteg, eftersom de har svårt att förstå, alltså kan de barnen uppfattas som ointresserade, omotiverade och obegåvade, men det är egentligen lärarens roll att kunna undervisa på ett mångkulturellt sätt (Lahdenperä 2010, s.13). Vi anser att interkulturell pedagogik är ett viktigt tema för lärarna att arbeta med i skolan.

I verket *Integrering och inkludering*, (Tössebro 2004), ges det en bild samt diskuteras hur integrering samt inkludering har utvecklats under historiens gång och hur begreppen används i dagens samhälle. Jan Tössebro är doktor i sociologi och professor i socialt arbete vid Universitetet i Trondheim i Norge.

Professor Emanuelsson menar i ett av kapitlen att begreppet integrering är något som innefattar alla människor. Alltså att ingen lämnas bakom eller utanför. Emanuelsson (2004) menar att inkludering har samma innebörd som integrering men är ett nyare ord. Integrering kunde ha tendens att utesluta en viss grupp människor som till exempel barn med speciella behov. Därför skapades uttrycket inkludering som innefattar alla. Begreppet integrering har medfört ett motsatt begrepp som vi även kommer att ta upp senare i vår studie. Detta begrepp kallas för segregering vilket innebär uteslutning av en viss grupp människor. Alltså att vissa människor lämnas utanför.

Jonas Otterbeck professor i teologi och religionsvetenskap har skrivit verket *Islam, muslimer och den svenska skolan* (Otterbeck 2011). Slutsatsen Otterbeck drar är att det är skillnad mellan religion och kultur. Vi menar att dessa slutsatser som Otterbeck (2011) gör om kulturella och religiösa skillnader för elever med annan bakgrund än svensk i den svenska skolan kan vara till hjälp för oss att få en syn vad skillnaden mellan religion och kultur är. Vi menar att det är viktigt att hålla isär religion från kultur då vi fokuserar på elevers kulturbakgrunder vilket många ofta kopplar till olika religioner. Begreppet kultur menar Otterbeck (2011) har en större innebörd än bara begreppet religion. Kultur handlar om människors olika uppväxter, seder, traditioner, religioner, miljöer och åsikter.

Vikten av att förstå de bakomliggande mekanismerna till hur vi organiserar vår vardag analyseras av Sjögren i *Här går gränsen – om integritet och kulturella mönster i Sverige och medelhavsområdet* (Sjögren 1999). Sjögren är docent i etnologi och forskare vid Mångkulturellt Centrum i Botkyrka och är knuten till Institutet för folklivsforskning vid Stockholms universitet.

Sjögren (1999) menar att de bakomliggande mekanismerna som uppfostran, generositet och rättvisa, vardagens byggstenar, hierarki och jämlikhet samt heder och integritet är de mekanismer som formar oss som personer och ger oss våra åsikter och tankar vi förmedlar och arbetar med i vår vardag.

Vi menar att meningsskapande mekanismer kan ge oss förståelse om kulturella möten och integritet.

Vi har i vår forskning granskat Skolverkets läroplan för år 2011. I läroplanen finns riktlinjer och råd som all personal som arbetar på skolorna i Sverige ska följa. Att använda sig av läroplanen har hjälpt oss att jämföra de olika lärarnas synsätt med de råd och riktlinjer som skolverket har angivit. Skolverket (2011) menar att skolan har till uppgift att samverka med hemmen för elevernas fortsatta lärande och utbildning. Tillsammans ska skolan och hemmen uppfostra eleverna till demokratiska medborgare i det samhälle vi lever i.

3. Teoretiska begrepp

Vi har riktat in oss på begreppen *integrering*, *segregering* samt *bridging* och *bonding* som våra teoretiska begrepp. Vi kommer även att presentera begreppet inkludering som är utvecklat ur integreringsbegreppet som vilar på professor Emanuelssons (2004) teorier. Begreppen *bridging* och *bonding* vilar på professor Walseths (2008) teorier.

På senare år har man använt sig av begreppen inkludering och exkludering istället för integrering och segregering. Ingemar Emanuelsson (2004) skriver i *Integrering och Inkludering* att integrering måste ha föregåtts av en tidigare segregering. Integreringsfrågorna har oftast relaterats till elever som skiljt sig från skolan, eller gått i specialklasser eller i vissa fall barn som inte har tillhört skolan alls. *Inkludering skulle då vara tydligare relaterat till ett inkluderande "alla" och utmaningarna i "skolan för alla" därmed också tydligare riktade mot att motverka exkludering av vissa* (Emanuelsson, 2004, s.110).

Emanuelsson (2004) menar att man ska vara försiktig med bytet av begreppen eftersom förutsättningarna och villkoren inte ändras automatiskt utan det är en process som kommer ske under ett antal år (Emanuelsson, 2004, s.110,111).

Begreppet integrering står för en ideologiskt motiverad målsättning enligt Emanuelsson (2004). Emanuelsson menar att integrering ska ses som utvecklingsprocesser som leder mot målet integration. Alltså att man ska ha en gemenskap för alla och alla har sin naturliga tillhörighet, samt medansvar för att forma helheten. Vår demokratiska människosyn har en grund i integration som mål. Alla har rätt till hel och full delaktighet menar Emanuelsson

(2004). Olikheter som till exempel kulturer som finns mellan alla människor ska betraktas mer som en tillgång för det gemensamma bästa än att olikheter hos människor skulle orsaka problem och svårigheter. Vi vill även nämna segregering, vilket är motsatsen till integrering, det vill säga avskiljande och särskiljande. Man kan säga att segregering är ett hot mot demokratin och de mänskliga rättigheterna. Integrering är till största del en utmaning för de som har makt och förutsättningar att påverka samhällsutvecklingen. Alla lärare och specialpedagoger har därför stort ansvar för makten i samhället när de medverkar i integrerings- och segregeringsprocesser (Emanuelsson, 2004, s. 105,106).

Vi kommer därför att använda oss av dessa begrepp som analysverktyg i vår undersökning då de speglar vårt undersökningsområde samt att de är användbara analysverktyg.

Vi menar att lärarna har ansvar för att se till så att alla elever känner sig integrerade i skolan.

Vi vill även poängtera att det står i läroplanen från 2011 att:

Skolväsendet vilar på demokratins grund [...] Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (Skolverket, 2011, s.7).

Vi tycker att integrering är viktigt för den demokratiska skolan och att alla ska känna att de passar in. Därför menar vi att barn som har en annan kulturbakgrund ska få känna sig integrerade i den svenska skolan och vi kommer undersöka hur det kan förstås med begreppen *integrering* respektive *segregering*.

Våra andra begrepp *bridging* och *bonding* menar vi är två bra exempel på hur man kan analysera och förstå hur människor förs samman i olika sammanhang. Walseth (2008) har i sin artikel, *Bridging and bonding social capital in sport-experiences of young women with an immigrant background*, arbetat med begreppen *bridging* och *bonding*. Begreppet kan översättas som bidningar mellan människor och hur de kan skapa relationer och bryggor mellan varandra.

Walseth menar att det sker framförallt i olika idrottssammanhang och på idrottsanläggningar där många olika slags människor med olika kulturella bakgrunder möts. Walseths intervjustudie av invandrarkvinnor i Norge visade att tillhörigheten till en idrottsförening ökade deras sociala nätverk och det sociala kapitalet (Walseth, 2008).

Vi har valt dessa begrepp för att Bridging och Bonding är verktyg kan ge förståelse för hur elever blir integrerade i ett sammanhang samt känna en tillhörighet till något. Dessa begrepp är inte inriktade på analys av kulturer, religioner eller andra faktorer, utan allt fokus ligger istället på gruppen som den viktigaste aspekten. Det finns alltså undersökningar som visar att idrottssammanhang kan skapa bryggor och bindningar mellan människor som kanske annars aldrig skulle ha umgåtts. Vår studie är inriktad på att ta reda på hur lärare integrerar olika kulturmöten i skolidrotten.

Dessa begrepp kan hjälpa oss att förstå hur kulturer och religioner kan överbyggas eller vara ett hinder vid integrering. Begreppen kan hjälpa oss i vår studie genom att se hur de lärare vi intervjuat jobbar med integrering inom skolan, samt om segregering förekommer. Bridging and bonding är även till stor hjälp i vår studie då vi menar att idrott är en viktig aspekt för att skapa sociala relationer samt kulturella möten. Bridging och Bonding har visats sig vara ett resultat av idrottssammanhang mellan människor, därför hjälper begreppen oss att se hur de lärare vi intervjuat ser på dessa möjligheter i ämnet Idrott och hälsa.

4. Syfte

Syftet är att utifrån ett lärarperspektiv se om och i så fall hur elevers kulturbakgrund påverkar skolans idrottsundervisning.

Studiens frågeställningar är:

- Hur anpassar lärarna sin undervisning till elevernas kulturbakgrunder?
- Kan man finna särskilda områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematiska för elever med en viss kulturell bakgrund?
- Påverkar elevernas kulturbakgrunder deras lärande?

5. Studiens ansats

Vår ansats till denna uppsats är kvalitativ. En kvalitativ ansats innebär att man är ute efter en analys av lågt strukturerad data. Med denna ansats är man ute efter personliga åsikter som sedan analyseras och jämförs med andra respondenter. Man kan använda sig av exempelvis olika metoder som intervjuer eller enkäter där svaren och frågorna kan variera mycket och

man håller sig väldigt öppen.

Anledningen är att den ofta ger intressanta resultat om t.ex. elevens/barnets attityder, förkunskaper, värderingar och intressen respektive lärarens syn på elever, undervisning och planering samt förhållningssätt, målsättningar och planering (Johansson, Svedner, 2010,s.34).

5.1 Metod

Vi har valt att använda den kvalitativa metoden i form av en strukturerad intervju. Med kvalitativ metod så menas det att man *använder sig av avsevärt friare formulerade frågor, som varierar på olika sätt* (Johansson, Svedner, 2010, s.34). Denna metod passar bra för vår undersökning, eftersom via intervjuer får man höra den intervjuade personens direkta åsikter och tankar. Man får en närmare relation till den man intervjuar eftersom man för ett fysiskt samtal. Man kan även ställa följdfrågor till den man intervjuar vid eventuella oklarheter kring ett ämne.

Vi arbetade utifrån en intervjuguide eftersom våra grundfrågor är samma till alla våra intervjuade personer så använder vi oss av en strukturerad intervju. ”I den strukturerade intervjun är frågeområdena och frågorna bestämda i förväg” (Johansson, Svedner, 2010, s.35). Detta gjorde vi för att vi vill skapa samma grund för alla lärare vi intervjuar och att det sedan kan bli följdfrågor under intervjun. Alla ska från början ha samma förutsättningar.

Kvalitativ metod innebär att undersökningen är mer fri och varierad men i vårt fall startade vi med strukturerade frågor som var desamma för alla respondenter. Eftersom ansatsen är kvalitativ så kommer vi låta intervjufrågorna tolkas fritt av respondenten som får svara precis hur hen vill därefter kan vi ställa följdfrågor till respondenten. När alla intervjuer är klara så har vi ett rikt med material att använda oss av vid vår undersökning.

En svårighet med att använda sig av endast de kvalitativa intervjuerna är när man intervjuar. Problem kan vara att den man intervjuar inte ger tillräckligt med uttömmande svar. En intervju kan gå fel på två olika sätt: det ena kan bero på den som intervjuar kan pressa sina åsikter på informanten eller att man vinklar frågorna så att aspekter av frågeområdet inte klarläggs. Det andra kan vara att den man intervjuar inte är helt ärlig med sina svar (Johansson, Svedner, 2010, s. 35).

5.2 Urval

Vi har valt att arbeta med vår uppsats utifrån ett lärarperspektiv med lärare som arbetar på högstadiet med åldrarna mellan årskurs sju till nio. Vi ville rikta in oss på dessa åldrar då vi själva upplevt under egen skoltid att elever med olika kulturbakgrunder i de högre åldrarna har det extra känsligt med till exempel religioner tillsammans med den svenska skolan.

Vi har valt att intervjua tre stycken lärare i Stockholmsområdet på tre olika skolor för att kunna se hur det ser ut på deras skola och hur de arbetar med de elever som lever med en annan tro/kultur än svensk eller om det ens finns något problem kring detta.

Lärarna vi har valt är valda utifrån ett bekvämlighetsurval då vi haft kontakt med dessa tidigare från vår VFU-verksamhet. Vi kommer i resultat och diskussionsdelen kalla dessa för Lärare A, Lärare B och Lärare C för att behålla deras åsikter och värderingar anonyma.

Lärarna kommer ifrån olika skolor och kommuner inom Stockholmsområdet, både från skolor i förorten, i en närförort och ifrån innerstaden. Vi vill även poängtera att lärarna vill vara anonyma och könsneutrala för att undvika att fördomar ska uppstå. Vi har därför använt oss utav ordet Hen.

Lärare A är 33 år gammal, studerat till lärare på Uppsalas universitet i 1½ år och har arbetat som idrottslärare i 6 år.

Lärare B är 29 år gammal, studerat till lärare på Gymnastik- och idrottshögskolan i 4½ år och har arbetat som idrottslärare i 4 år.

Lärare C 35 år gammal, studerat till lärare i Polen under 4½ år och har arbetat som idrottslärare i 8 år.

5.3 Procedur

Vår process gick tillväg med att vi började göra en intervjuguide utifrån våra frågeställningar och teoretiska begrepp (se bilaga 2). Vi gjorde sedan ett urval av olika lärare och skolor inom Stockholmsområdet. Vi tog de personer som var bekvämast och lättast för oss att få tag på och intervjua. Vi fick gå via mejl, telefonmeddelanden och telefonsamtal för att komma i kontakt med våra intervjupersoner. Det var ganska lätt för oss att finna tre personer att intervjua. Det uppstod dock ett problem då en av skolorna vi frågade ansåg att vår undersökning inte skulle vara lämplig för deras skola då de ansåg att vi inte kunde få svar på våra frågor hos dem. Vi valde då att utesluta denna skola i vår studie.

5.3.1 Datainsamling

Innan intervjuerna bad vi först om tillstånd till att dokumentera via ljudinspelning för att sedan kunna transkribera dem. Vi bestämde möte med två av intervjupersonerna på deras skolor, då hjälptes vi åt att intervjua personen. Under de två första intervjuerna kunde vi sitta ostörda i ett enskilt rum. Den tredje personen träffade vi mer privat på en cafeteria, där vi alla tre tillsammans diskuterade våra frågor. Under denna intervju blev vi mer störda utav allt ljud runtomkring vilket senare visade sig bli svårt att transkribera då våra mobiltelefoner också fångat in allt ljud i bakgrunden. Varje intervju tog ungefär 30-45 minuter och där vi båda tog noteringar. Vi valde att föra ner noteringar för att man aldrig vet hur ljudinspelningarna blir. Att föra ner anteckningar blir mer säkert och kan hjälpa en att minnas vad personen svarade. Vi gjorde även så att vi båda två hjälptes åt att intervjua lärarna. Vi valde att ställa varannan fråga till respondenten, för att vi båda skulle vara delaktiga under intervjuernas gång. Vi valde att vänta ut varandra efter att en fråga hade ställts och ett svar hade givits och om någon ville ställa en följdfråga till respondenten, gavs det utrymme till det. Vi valde att använda korta pauser efter vi hade ställt en fråga eller efter att en fråga hade blivit besvarad. Vi ville inte stressa fram något svar, utan vi lät både oss själva och respondenten få tänka igenom om det fanns något extra de ville tillägga samt att ge varandra och respondenten mer betänketid, då man inte ska tving fram ett svar.

5.3.2 Databearbetning

När vi hade fått in vår empiri började vi med att transkribera intervjuerna. Vi hade tre intervjuer att transkribera. Vi delade på en intervju och transkriberade den tillsammans, sedan tog vi varsin och gjorde dessa separat, detta för att spara tid. Vi valde att transkribera intervjuerna eftersom vi ville få en så korrekt och tydlig översikt som möjligt. Transkribering gör så att inget tas bort som sägs, utan allt som sägs dokumenteras. När vi hade transkriberat klart valde vi att börja analysera lärarna tillsammans med varandra. Vi började med en lärare, när den analysen var klar tog vi nästa lärare och tillslut den sista läraren. Vi gjorde detta tillsammans för att få två olika perspektiv och analyser om intervjun och respondenten. Detta skrevs i ett Word dokument och sparades på en dator.

Resultaten analyserades och vi jämförde lärarna med varandra och använde de teoretiska begreppen vid analysen.

Vi redovisade vår resultat utifrån våra frågeställningar och tog en lärare åt gången där vi skrev ned vad som sagts. Efter resultatredovisningen av intervjuerna valde vi att jämföra

dessa mellan de olika lärarna för att se vilka skillnader och likheter som kan uppstå. När vi tolkat texterna och jämfört dessa med varandra så använde vi våra teoretiska begrepp i slutanalysen.

Efter detta fördes en slutdiskussion om resultaten och av analysen med hjälp av de teoretiska begreppen och tidigare forskning. Detta och egna reflektioner skapade den slutgiltiga diskussionen.

5.4 Tillförlitlighet

Noggrannhet under intervjuer har en viktig funktion. Det innebär att allt material har samlats in på samma sätt eller om intervjuerna har varierat. Det täcker även frågan om intervjufrågorna är välformulerade och täcker de allra viktigaste aspekterna av de frågeställningar man har. Reliabilitet innebär att frågorna inte kan misstolkas (Johansson, Svedner, 2010, s.83). Eftersom vi valde att strukturera upp våra intervjuer med en intervjuguide fick vi alltid svar på de frågeområden vi ville komma åt. Respondenterna svarade på samma frågor men de kunde ge olika svar samtidigt som respondenterna gavs lika stort tidsutrymme att svara på frågorna på. Tiden kunde variera mellan 30-45 minuter per intervju. De kunde hända att frågor togs bort på grund av olika orsaker som kunde vara att den skolan vi befann oss i hade väldigt få antal elever med annan kulturell bakgrund än svensk. Då gick det inte att ställa vissa frågor, därför togs vissa frågor bort. Men vi var väldigt noga med att alltid hålla respondenterna inom det aktuella området. Vi transkriberade samtliga intervjuer och granskade transkriberingarna tillsammans och jämförde dessa med våra anteckningar från intervjuerna, i avsikt att öka tillförlitligheten.

Man kan slutligen diskutera om resultaten ger en sann bild av det som undersökts (validiteten) täcker resultaten hela det område man avsåg att undersöka (Johansson, Svedner, 2010, s.83). Vi kan inte garantera att respondenterna alltid berättar sanningen om de frågor vi ställer. Vilket innebär att det kan vara svårt att få en helt sann bild utav det som undersökts. Vi ställde enkla och konkreta frågor om de olika frågeområdena för att underlätta för respondenten och göra dessa enklare att svara på för att undvika missförstånd vilket gav oss en starkare reliabilitet.

5.5 Etiska aspekter

Det finns fyra huvudkrav som man måste förhålla sig till när man gör en undersökning eller forskning med människor. Dessa kallas för konfidentialitet, samtyckeskravet, informationskravet och nyttjandekravet.

Konfidentialitet innebär att obehöriga inte får ta del av material och uppgifter som finns om någon, men forskare kan ta del av informationen med hjälp av kodnycklar som tar del av uppgifter och information om individen.

Samtyckeskravet innebär att man som undersökare eller forskare måste få ett godkännande ifrån personen som ska intervjuas eller ifrån en målsman om man ska intervjuas en person under 15 år.

Med informationskravet menas att man som undersökare eller forskare måste informera respondenterna om undersökningen och varför man undersöker detta samt hur man skall gå tillväga. Man ska alltid informera respondenterna om det undersökta ämnet.

Nyttjandekravet innebär att information om respondenten inte får lämnas ut till obehöriga eller utomstående utanför undersökningen om inte ett samtyckte/godkännande har givits ut av respondenten (Vetenskapsrådet, 2011).

Inför varje intervju vi genomfört har vi varit väldigt noggranna med att informera våra respondenter om undersökningens syfte. Detta har vi även upprepat innan, under och efter intervjuerna. Detta för att de medverkande alltid ska vara uppdaterade och inte känna sig lurade på något sätt. Vi har också alltid bitt om lov om att få ljuddokumentera våra intervjuer för att använda dessa till vår undersökning. Vi har låtit deltagarna få veta att de kan avbryta intervjun när de vill, om de känner sig obehöva med situationen eller på grund av andra skäl utan negativa konsekvenser (Johansson, Svedner, 2010, s.22). Vi har nämnt dessa fyra etiska principer för varje respondent och förklarat dess innebörd och kommit överens om vilka regler vi ska förhålla oss till gentemot varandra. I och med detta har vi också meddelat att våra ljudinspelningar kommer att raderas så fort undersökningen/arbetet har godkänts.

6. Resultatredovisning

Här redovisar vi vårt resultat kring de tre lärare vi intervjuat utifrån våra frågeställningar. Lärarna arbetar på en högstadieskola i olika kommuner i Stockholms län. Lärarna har många olika års erfarenhet av idrottsläraryrket och alla har en högskoleutbildning.

Vi har valt att redovisa varje lärare var för sig under våra frågeställningar. Detta för att få fram varje lärares egna åsikter för att sedan sammanställa deras olika tankegångar kring frågeställningarna.

6.1 Lärare A

Lärare som varit aktiv idrottslärare under sex år och arbetar i en förortskommun på en skola med cirka 300 elever. Cirka 70 % av eleverna har annan kulturell bakgrund än svensk. På skolan kan man finna elever som har sitt ursprung i Iran, Irak, Polen, Somalia. Det finns även en spridning av elever från olika länder i mellanöstern, Afrika och Europa.

Lärare A var övertygad att eleverna har hamnat i denna kommun på grund av socioekonomiska grunder. Området domineras av hyresrätter. Lärare A integrerar inte andra kulturer i den svenska skolidrotten. Lärare A anser att eleverna ska förhålla sig till den svenska skolans riktlinjer och mål men samtidigt berättar hen att det är svårt att undvika alla kulturer då vissa högtider inträffar varje år som man måste ta hänsyn till som en lärare på en mångkulturell skola.

Vi tar till exempel Islam som har till exempel ramadan som en fastemånad och det är ju, det märkts ju ganska tydligt, det brukar vara i början utav läsåret, det brukar vara i början av augusti och då märker man ju av det direkt[...] (Lärare A).

Lärare A berättar att man tydligt kan finna diskussioner kring religion inom vissa områden som kan vara extra känsliga för elever i till exempel omklädningsrummen. Men hen berättar också att det inte alltid är kultur eller religionsbaserade diskussioner som skapar problem utan det händer även elever som är uppväxta i den svenska kulturen.

Hur anpassar lärarna sin undervisning till elevernas kulturbakgrund?

Lärare A anser att eleverna på denna skola ska anpassa sig efter skolans regler och riktlinjer. Hen anser att eftersom vi befinner oss i Sverige så ska man följa den svenska skolans läroplan och anpassa undervisningen efter den. [...] *vi tänker inte så mycket utifrån kultur egentligen, eller jag gör inte det, när vi planerar innehållet och vad vi gör heller* (Lärare A). Så man kan se att grunden för denna skola baserar sig på den svenska kulturen, men påverkan av andra kulturer är svårt att undvika. Lärare A försöker hitta lösningar ibland, till exempel dela upp killar och tjejer på skolidrotten men det behöver inte vara på grund av kulturella skäl, utan det blir mer utifrån ett genusperspektiv. Lärare A tycker att skolidrotten ser annorlunda ut i

Sverige jämfört med andra länder, då den svenska undervisningen har mer teoretiska moment inom idrottsundervisningen. Ämnet är väldigt brett med många inslag som hälsa, friluftsliv, livräddning, simning, dans, lekar, bollspel och andra rörelseaktiviteter. I andra länder anser hen att idrotten är mer konkret och specifik, det vill säga, idrotten är mer inriktad på rörelsedelen än den teoretiska hälsodelen.

Kan man finna specifika områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematisk för elever med en viss kulturell bakgrund?

Ett extra känsligt område kring idrottsundervisningen som kan påverkas på grund av religiösa eller kulturella skäl är omklädningsrummet. Man visar sig naken där och vissa anser att det är känsligt. Lärare A menar att ett problem är att *”man ska inte vara naken inför andra”* (Lärare A).

Simning är också ett moment som kan skapa problem anser Lärare A, men det är inte ett stort problem på just denna skola.

[...] då har man ju hört att vissa föräldrar säger att eleverna inte får följa med till simhallen, att dem inte dels får visa sig eller vara där med en manlig lärare till exempel, men det är ju inte så stort problem (Lärare A).

Så vad vi kan se finns det inte något stort område som är extra känsligt inom skolidrotten, utan det är mer område kring omklädningsrummet och simhallen som kan vara lite känsligt, men utgör inget stort problem. Elever med en viss tro kan ha en speciell klädkod som de måste följa. Enligt Lärare A så finns det grupper av till exempel romer, där killarna endast får bära finkläder och detta även på idrotten. Detta kan bli problem då Lärare A anser att alla ska ha idrottskläder annars får man sitta på bänken. De hittade en lösning på det problemet genom att dessa elever fick ta gamla slitna finbyxor och fick delta på så vis. Dessa elever var i största allmänhet inte så intresserade av idrott enligt hen.

Påverkas elevernas kulturbakgrunder deras lärande?

Lärare A berättar att de hade en elev på skolan som på grund av väldigt stark tro inte kunde ha idrott tillsammans med killar och dans var helt uteslutet. ”En elev på vår skola kunde inte delta på idrotten och ville inte vara med alls på grund av hennes tro. Detta hade vi diskuterat tillsammans med föräldrarna och kommit fram till att eleven slapp vara med, men då utan betyg. Eleven har vid enstaka tillfällen kunnat vara aktiv men när vi blandade killar tillsammans med tjejer under dansen, kunde eleven absolut inte delta, då det stred mot hens tro” (Lärare A).

Eleven valde då att inte delta på skolidrotten, men hen var alltid där på plats och tittade på. Detta var en överenskommelse mellan lärare/elev och föräldrar.

Lärare A anser att kulturella problem oftast förekommer i de högre åldrarna och blir mer situationsbaserade. Hen menar att det är viktigt att förbygga kommande problem som till exempel vid duschen och att man i tidig ålder börjar arbeta med dessa områden för att få långsiktig effekt.

Vid eventuella problem anser Lärare A att det är lärarna som uppmärksammar problemen först. Hen anser att en diskussion mellan lärare och elev ska äga rum eller eventuellt tas upp med hemmet. Hen berättar också att om det inte finns någon lösning på de eventuella problemen så ska det tas upp i skolans arbetslag och sedan vidare till ledningen för att elevernas hälsa alltid ska prioriteras först. Lärare A anser att det är viktigt för skolan att ha kontakt med hemmen för elevernas fortsatta hälsa och utveckling samtidigt som hen säger att konflikter mellan skola och hemmen kan uppstå.

Det blir ju svårt om hemmen säger en sak och skolan betonar en helt annan sak. Och det märker man ju, att det finns vissa elever som har väldigt svårt, det blir vilsna. Men skolan har ju en uppfostran, eller ett ansvar för att det ska fungera, men det är en väldigt svår uppgift, när det brister i vissa saker hemma eller finns konflikter mellan de här två synsätten (Lärare A).

Läraren betonar att det är viktigt att föräldrarna förstår att det är så här lärarna och skolan jobbar i Sverige och vill förmedla detta till familjerna så att de förstår att alla elever fostras på samma sätt.

Lärare A anser att idrott är ett sätt att hålla ihop och skapar en gemenskap fast hen anser att föreningsidrott och skolidrott inte är samma sak. Föreningsidrotten har en annan uppgift än vad skolan har under idrotten anser hen. Varför Lärare A tror att idrott skapar band mellan elever är för att hen anser att idrotten är något man upplever tillsammans med andra samtidigt som man är befriad från andra saker som finns i ens tankar det vill säga att man ingår i en gemenskap och alla har lika intressen och jobbar för samma mål.

[...] det är någonting man gör tillsammans, man upplever saker tillsammans. Rörelse, det är rörelsen i sig tillsammans med andra, det skapar lycka på nått sätt. Eller det blir ju en arena där man är befriad ifrån andra saker som man kanske tänker på hemma (Lärare A).

6.2 Lärare B

Lärare B har alltid haft ett stort intresse för idrott och varit aktiv idrottslärare i 4 år. Skolan som Lärare B arbetar på ligger nära Stockholms innerstad med 220 elever varav ca 2% har annan bakgrund än svensk. Varför det är få elever med invandrabakgrund som går på denna skola tror Lärare B beror på att området omkring skolan är ett bostadsrättsområde som består av många villor och inte så många med utländsk bakgrund bor i området, men de blir fler och fler, vilket Lärare B ser som någonting positivt.

[...]om man kommer som första invandrare med barn så har man inte råd att komma hit och bosätta sig tyvärr, så som marknaden ser ut som den gör tror jag [...] (Lärare B).

De få elever som finns på skolan med annan bakgrund än svensk har spanskt, holländskt, finskt och engelskt påbrå.

Hur anpassar lärarna sin undervisning till elevernas kulturbakgrund?

Lärare B anser att både skolan och eleverna ska anpassa sig efter varandra. Lärarna har förväntningar på eleverna att de ska klara målen och de försöker ge de bästa förutsättningarna för att eleverna ska uppnå målen. Men Lärare B anser också att det är elevernas eget ansvar att sköta skolan och sina uppgifter. Lärare B låter eleverna vara integrerade i undervisningen och dess innehåll i början på läsåret, där de får tycka till och ha önskemål som sedan antecknas och granskas av lärarna.

Jag låter eleverna vara med och bestämma för läsåret, tycka till och fråga dem om det låter bra. Om de har önskemål antecknar jag dem, kanske få in dem i undervisningen, men sen så har jag elevledda lektioner, där de får själva planera och bestämma vad de vill ha med inom vissa ramar dåra (Lärare B).

Lärare B har inte mycket erfarenhet av vad andra kulturer och länder har för slags idrottsundervisning men vad hen har hört från en förälder från England så arbetar man väldigt hårt med eleverna, de ska bli trötta och vara mycket i rörelse. Det är inte vanligt med teori eller att man pratar och diskuterar vad man gjort. Fysisk aktivitet är någonting som prioriteras berättar Lärare B. *En förälder till ett barn i min klass har berättat för mig att idrottsundervisningen i England fokuserar mycket på det fysiska området. Eleverna ska bli*

trötta och utsätta kroppen för fysisk aktivitet, hälsobiten är inte stor del av undervisningen där (Lärare B).

I Finland är idrott ett ämne och hälsa är ett annat ämne berättar Lärare B. *Jag är halv finsk och har hört från släktingar som bor kvar i Finland samt under min skoltid på Gymnastik och idrottshögskolan att idrotten där är uppdelad i två delar, en del är bara idrott med fysisk aktivitet och den andra delen fokuserar endast på hälsobiten (Lärare B).* Detta är någonting som Lärare B tycker är bra eftersom fokus delas upp och man kan koncentrera sig på ett moment i taget.

Kan man finna särskilda områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematiskt för elever med en viss kulturell bakgrund?

På skolan anser Lärare B att det inte förekommer någon slags segregering av eleverna, men det kan vara elever som har struligt hemma eller glömmet bort idrottskläder med mera som brukar vara det största problemet.

Enligt Lärare B så vill alla föräldrar på denna skola att deras barn ska delta på idrottslektionerna, det finns inga konstigheter att de inte skulle vara med. *Föräldrarna på denna skola är väldigt positiva till idrottsundervisningen, det är ingen förälder som verkar vara negativt inställd kring min undervisning (Lärare B).*

Undantag kan vara de elever som är rädda för att delta på grund av att de aldrig har provat de olika momenten förut säger Lärare B. Lärare B påpekar att när hen gjorde sin verksamhetsförlagda utbildning i kommunen Södertälje så ansåg hen att eleverna ifrågasatte väldigt mycket varför de gjorde det de gjorde men i den nuvarande kommunen där Lärare B arbetar så ifrågasätts ingenting, allting flyter på.

Lärare B anser att det inte finns något problematiskt område där ingen kan eller vill delta inom skolidrotten på denna skola. *Jag tror elever kan göra mer än vad de vågar ibland (Lärare B).*

Om det skulle uppstå problem till exempel att man inte vill duscha tillsammans med sina klasskamrater så löser man detta mellan lärare och elev. Detta har hänt på skolan och då gick man till väga på så sätt att eleven fick gå tidigare ifrån idrottsundervisningen och duscha själv, detta godkände eleven berättar Lärare B.

Påverkas elevernas kulturbakgrunder deras lärande?

På skolan har lärarna mejlkontakt med föräldrarna berättar Lärare B. De försöker skicka iväg positiva mejl men om något problem har uppstått, måste detta tas upp med föräldrarna direkt. Lärare B berättar att när hen praktiserade på en högstadieskola i Södertälje så var det ett mycket tuffare klimat där man var tvungen att vara tydlig. I hens nuvarande kommun är det mycket friare och inte lika hårt men man måste fortfarande ha regler och riktlinjer. Lärare B tror att detta beror på att det är ett tuffare klimat i förortsskolorna eftersom det oftast finns en begränsad ekonomi för föräldrarna. Barnen får ta ansvar tidigare och samhället i sig har ett tufft klimat, men i Lärare Bs nuvarande kommun och arbetsort så tycker hen att man lever i en slags ”skyddad bubbla”.

Det påverkar på både gott och ont, jag tycker att arbetarkommunen rent socialt har mycket lärdom, även ett socioekonomiskt område också, de har det lite mjukare och schysstare [...]
(Lärare B).

Lärare B tycker att skolidrott bidrar till gemenskap och sammanhållning men tror också att det kan gå åt andra hållet och ge motsatt effekt om man gör det på fel sätt. Det beror mycket på tidigare erfarenheter och föräldrars åsikter som kan påverka barnen i deras tankegångar berättar Lärare B.

Jag har alltid på höstterminen, direkt efter sommarlovet lite samarbetsövningar, lära känna övningar, vi kramar varandra och det hjälper till, visst kan det finnas fall om någon elev inte skulle följa den här övningen och göra annat för att förstöra, då blir det jobbigt för den eleven, klassen mot den. Men då får man försöka lösa den situationen (Lärare B).

Lärare B anser också att föreningsidrott främst bidrar till en gemenskap, där man ska nå ett mål, vinna och bli bättre och alla har samma mål och förutsättningar.

6.3 Lärare C

Lärare C är idrottslärare i en förortskommun i Stockholms län. Hen valde att bli idrottslärare på grund av de häftiga studierna och sambandet mellan teori och praktik. Hen valde också att läsa en inriktning på folkhälsa eftersom människokroppen var ett spännande ämne.

Lärare C arbetar på en högstadieskola men har en utbildning upp till gymnasiet till och med folkhögskola. Lärare C har själv studerat till idrottslärare i Polen under 4½ år. Hen är också lärare i ämnet engelska.

På skolan som Lärare C arbetar går det ungefär 750 elever, utav dessa elever så har 99,8 % av eleverna en annan bakgrund än svensk. Hen berättar att 50 % av eleverna har föräldrar som är födda i ett annat land än Sverige och resterande 49,2% är de som har föräldrar som är födda i Sverige men med tidigare generationer födda i ett annat land. Kulturerna som man kan finna på skolan är bland annat syrianer, assyrier, muslimer och svenskfödda elever. Dessutom finns det elever ifrån Ryssland och Polen.

Lärare C tror att varför många elever med utländsk bakgrund hamnar på denna skola beror på att de har blivit basplacerade där vilket innebär att de automatiskt placeras på denna skola.

Många flyttar till denna kommun för att komma närmare sina släktingar och det leder till att de blir samlade på ett och samma ställe.

[...] Jag tror att kommunerna ger lägenheterna och sedan får barnen en automatisk placering på skolan. Släkterna kommer nu ifrån Syrien och kriget, de flyttar till sina släktingar och får en basplacering hos oss (Lärare C).

Hur anpassar lärarna sin undervisning till elevernas kulturbakgrund?

Lärare C tycker att skolan ska se till så att eleverna uppnår skolmålen. Hen anser att lärare inte behöver anpassa sig till elevers kulturbakgrunder men att man ska vara öppen, samt integrera deras olika bakgrunder och uppväxter i undervisningen. Till exempel brukar Lärare C anpassa dansmomentet efter de olika kulturerna som finns på skolan.

Under mina danslektioner brukar eleverna få vara med och inflika med deras egna kulturella danser. Eleverna tycker detta är väldigt kul och får visa resterande elever vad för slags musik samt dansstil som kännetecknar just deras kultur och land. Eleverna får vara med och bestämma och jag ser att eleverna alltid känner sig lite stolta när de fått prestera något det själva lärt ut (Lärare C)

Hen berättar att skolan inte är en avvisande plats utan öppen för möjligheter. Lärare C vill att eleverna ska känna sig trygga och att de kan klara av något fast att de inte kan språket till exempel.

Lärare C har själv gått kurser inom dans där hen har fått lära sig andra kulturella danser för att med hjälp av dessa se till så att alla uppnår målet E och att eleverna känner igen sig i någon utav dansstilarna. Hen anser att det är viktigt att variera och blanda de olika stilarna för att alla elever ska känna en tillhörighet samtidigt som de uppnår målen.

Detta har Lärare C gjort för att hen tycker det är viktigt att kunna möta eleverna istället för att sätta press på dem. Det är hens ansvar att se till så att eleverna kan gå vidare till gymnasiet.

Alla ska vidare till gymnasiet. Det är mitt jobb. Eh vad det än kräver det spelar ingen roll. Det är inte så att de ska behöva anpassa sig efter oss, det är vi som ska anpassa undervisningen för att ge kunskap till dem” (Lärare C).

Lärare C menar att med hjälp av skolan och lärarna ska eleverna vägledas för att nå målen den svenska skolan kräver. Eleverna som kommer till Sverige kan bära med sig en ”tung ryggsäck” av olika personliga skäl. De kan vara sådant som tynger dem eller sådant som lyfter dem, lärarna måste därför möta dessa elever. Det ska vägledas till de betyg som de förtjänar. Lärare C anser att alla elever alltid ligger på olika kunskapsnivåer oavsett skolämne, men alla ska få utgå från samma grund och ha samma mål. Hen har satt som krav på sina ”duktiga elever” att de ska anpassa sina kunskaper efter klassens behov, hjälpa och stötta. Detta för att hen anser att dessa elever kan få en mer djupare inlärningsförmåga än att bara ha de fysiska kunskaperna.

Jag har många duktiga elever på olika specifika områden inom idrotten, därför anser jag att det är viktigt att lyfta fram deras kunskaper, både för deras egen skull med även för klasskamraternas nytta. Jag vill att de eleverna som har det lätt och har mycket kunskap inom någon idrott ska hjälpa och stötta de andra eleverna som inte har det lika lätt. Detta för att få en mening med den kunskap som eleven besitter på, så att den eleven också får ut en lärdom kring det som eleven själv behärskar (Lärare C).

På skolan jobbar de mycket med att hjälpa alla elever främst till att kunna uppnå betyget E. De har något som kallas för uppsamlingstimmar där eleverna har en chans att få hjälp av lärare med deras eget modersmål och med kurser de har svårt för. Lärare C berättar att det största problem som brukar uppstå för eleverna på skolan är brister i det svenska språket.

Just uppsamlingstimmar handlar om att ta dem upp till E-nivå, man pratar med dem på deras eget modersmål, man går till en lärare som kan det och frågar: ”vad är det de menar?” Då kanske det händer att den här eleven har kunskap men kanske inte kan begreppen [...] (Lärare C).

Lärare C anser att elevernas föräldrar inte alltid är helt förstående med den svenska skolidrotten. Det skiljer sig från deras egna länder och uppväxt. Det skiljer sig på så sätt att de inte förstår att de finns flera moment inom skolidrotten. De tror endast att det ska vara fysiskt aktiva på fritiden för att kunna få bra betyg i skolidrotten.

Många föräldrar på denna skola är inte helt eniga med den svenska skolans betygssystem. I läroplanen för att kunna uppnå exempel betyg A måste man kunna behärska alla idrotter väldigt väl, samt ha hög närvaro och kunna hälsodelen. Många föräldrar tror att om deras barn är väldigt duktig på exempel fotboll så borde det räcka för att få ett bra betyg, detta skapar en diskussion med föräldrarna, då jag måste förklara hur det fungerar med den svenska skolans läroplan och mål. (Lärare C)

Lärare C berättar om man har ett barn som är duktig på fotboll, så självklart ska eleven få högsta betyg anser föräldrarna. Det har svårt att förstå att även dans och hälsa också måste spela in. Men detta är någonting som Lärare C poängterar för föräldrarna vid samtal.

Kan man finna särskilda områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematiskt för elever med en viss kulturell bakgrund?

På skolan är gymnastik och simning två problemområden som orsakas på grund av religiösa eller kulturella skäl. Inom gymnastiken får till exempel inte flickor inom vissa religioner hoppa för att de anses ”förlora oskulden” då. I simhallen så får i vissa fall pojkar och flickor inte umgås samtidigt, eftersom den nakna kroppen kan ses som någonting lockande och privat. Lärare C anser att det är viktigt att poängtera för eleverna att det är viktigt att vara där och se på även om man inte kan eller får delta. Detta leder till en nyfikenhet som i vissa fall bidrar till att de så småningom vill vara med menar Lärare C.

[...] man stänger inte dörren, man tvingar dem ej, de måste förstå själva hur roligt de kan vara, varför man gör saker, det är okej om de inte mår bra, det är okej om man har mens, det är alltid okej när de kommer in, då kan man acceptera, om jag kan acceptera deras slöja så kan de acceptera mig (Lärare C).

Omklädningsrummen i simhallar kan vara ett känsligt område för flickor i högstadiet. De vill oftast gå in på toaletten och byta om eftersom de anser att de inte tycker om att någon ska titta på dem, de känner sig nakna berättar Lärare C. Om elever kommer med förslag på lösningar så är det inget som hindrar lärarna att utföra det.

Uppdelningar mellan flickor och pojkar brukar ske då det är ett önskemål från föräldrar och elever. Det är ett tufft klimat på denna skola därför måste lärarna och skola vara stenhårda

[...] om man vill ha föräldrarna hit och de ej kommer så ringer vi socialen, så är det! Vi måste ha koll på vår skola (Lärare C).

Påverkas elevernas kulturbakgrunder deras lärande?

När problem uppstår tar Lärare C alltid kontakt med först och främst föräldrarna. Kan en lösning inte skapas där så måste man gå vidare till rektorn, skolkuratoren och skolsköterskan för att ha möten där man tar upp problemen och försöker diskutera fram lösningar mellan elev, förälder, skola och lärare. Varken lärare C eller skolan tvingar eleverna till någonting, de är öppna och vill att eleverna ska vilja komma och lära sig samt kunna gå vidare till gymnasiet. På denna skola ska ingen känna sig annorlunda, alla är olika berättar Lärare C.

[...] Försöker hitta lösningar så alla känner sig välkomna, på vår skola ska ingen känna sig annorlunda, eftersom alla är så annorlunda, alla har på något sätt anpassat någonting, det är normalt för dem, de känner sig trygga [...] (Lärare C).

Lärare C berättar att föräldrarna är mycket medvetna om vad deras barn gör på skolan. *På denna skola är det extremt viktigt att man har kontakt med hemmen. Lärare ringer alltid hem vid varje försening, eller vid missköttande (Lärare C).*

Lärare C anser att idrottande leder till gemenskap eftersom hen anser att det är något man njuter av, det är något man valt själv, det är inget som påverkas av religionerna. Idrottande leder också till att man träffar nya människor, får nya intryck och man måste anpassa sig efter resterande kamrater och ledaren samt sporten. *Det är gemenskap, någonting gemensamt, de är inte religionerna som påverkar något [...] (Lärare C).*

6.4 Resultatsammanfattning

Av det tre lärare vi intervjuat på tre olika högstadieskolor i Stockholmsområdet arbetar alla lärare olika kring hur man integrerar olika kulturer i undervisningen.

Lärarna var eniga om att man bör integrera andra kulturer i sin undervisning. De menar att det är viktigt att kunna möta alla elever. Eleverna påverkas inte annorlunda för att de har en annan bakgrund än svensk, dock kan i vissa fall brister i språket vara ett hinder som kan förekomma samt även religiösa klädkoder som kan förekomma inom området simning.

Lärarna är eniga om segregering uppstår vid idrottsundervisningen går detta att lösa men det sker på olika sätt. Detta förs via en process där först samtal med eleven sker. Kan inte problemet lösas här förs det vidare till hemmen som får rycka in och om det går för långt kopplas skolledningen och rektorn in.

Alla lärarna är eniga om att idrott i alla sammanhang bidrar till ökat socialt kapital. Att man via idrotten kan skapa nya gemenskaper, bindningar och bryggor människor mellan. Detta tror lärarna beror på det gemensamma intresset som finns för idrotten samt det gemensamma målet. De nämner även att inom idrotten möts många olika människor med olika kulturer och religioner, men här har alla samma förutsättningar för att delta i idrotten oavsett bakgrund.

7. Analys

Resultat sammanfattats utifrån våra frågeställningar och de teoretiska begreppen. Vi ska analysera hur lärarna förhåller sig till våra frågeställningar med hjälp av våra begrepp.

7.1 Integrering

Utifrån vårt resultat kommer vi här analysera hur lärarna integrerar sina elever i skolidrottsundervisningen. Beroende på skola och kommunområde kan det skilja sig åt. Överlag på alla skolor vi besökt vill lärare integrera eleverna i undervisningen, men alla gör detta på olika sett.

Lärare C som arbetar på en skola i en förort utför Stockholms kommun med 98 procent elever med en annan kulturell bakgrund än svensk anser att det är lärarna och skolan som behöver anpassa sig till elevernas kulturbakgrunder. Skolan ska vara öppen samt integrera deras olika bakgrunder och uppväxter i skolundervisningen för att alla elever ska känna sig integrerade. Skolan ska inte vara en avvisande plats utan öppen för möjligheter. Eleverna ska känna sig trygga att kunna klara av något även om de inte kan det svenska språket.

I en högstadieskola nära Stockholms innerstad ansåg Lärare B att det är lärarna som har förväntningar på eleverna att det är de som ska klara målen och försöker ge de bästa förutsättningarna för att eleverna ska uppnå dessa. Dock anser till största del Lärare B att det är elevernas eget ansvar att nå skolmålen

Till skillnad från Lärare B så anser Lärare A, som arbetar på en förortsskola med 70 procent elever med en annan bakgrund än svensk, att det är eleverna som ska anpassa sig efter den svenska skolans regler och riktlinjer eftersom vi befinner sig i Sverige och då ska man följa den svenska skolans läroplan och anpassa undervisningen efter den. Lärare A anser dock att det är svårt att undvika att inte integrera de olika kulturerna som finns på skolan på grund av att det finns speciella högtider och ritualer som vissa elever måste följa. Detta påverkar skolundervisningen något. Grunden för denna skolas baserar sig på utifrån den svenska kulturen, med inslag ifrån andra kulturer är svårt att undvika.

Som man kan se av det vi har analyserat kring integrering så arbetar lärarna olika kring detta på grund av hur många elever som lever med en annan kulturell bakgrund än svensk på skolan samt skolans geografiska läge. Skolan som hade nästan 100 procent elever med en annan kulturbakgrund än svensk arbetade mycket med att skolan ska anpassa sig utefter elevernas bakgrunder samt integrera de olika kulturerna i undervisningen. Skolan som endast hade 2 procent elever med en annan bakgrund än svensk hade aldrig tänkt tanken på att integrera andra kulturer i sin undervisning på grund av att de inte hade den stora mängden av olika kulturer att integrera. Skolan där det är 70 procent elever med en annan bakgrund än svensk som befinner sig i ett område med många blandade kulturer samt mycket svenska inslag ansåg att det är eleverna som ska anpassa sig efter den svenska kulturen och den svenska skolans riktlinjer samt regler.

En slutsats är att integrering sker på olika sätt av lärarna beroende på skolans geografiska läge och på den mängd elever som lever med en annan kultur än svensk på skolan.

7.2 Segregering

Segregering är något man kan finna på alla skolor. Alla lärare var eniga om att ingen elev ska lämnas utanför om problemet uppstår. Vi ska analysera hur de olika lärarna arbetar med att lösa segregering på de olika skolorna om det skulle uppstå.

På samtliga skolor som vi intervjuat lärare på, arbetar de väldigt lika kring segregeringsområdet. Alla tre lärarna menar att om ett problem uppstår lämnas ingen utanför eller att problemet skjuts undan och inte tas upp utan alla börjar med att diskutera problemet tillsammans med eleven, därefter om problemet inte kan lösas elev och lärare emellan, tas det

vidare till hemmen där föräldrarna blandas in och en diskussion förs mellan lärare, elev och förälder. Skulle problemet inte gå att lösa via hemmen så måste rektorer och kuratorer samt skolsköterskor blandas in och i vissa få fall om så krävs tas fallet vidare till sociala myndigheten.

Vi kan inte se någon större skillnad på problemlösning av segregation men det sker på olika sätt. Likheter är att lärarna arbetar mycket med att eleverna ska få en så trygg och välmående skolgång som möjligt.

Problemområden där segregation kan uppstå är simundervisning, gymnastiken och i omklädningsrummet anser lärarna. Detta är områden där eleverna kan känna sig speciellt uttittade och blottade inför varandra samt inför personal. Det kan vara ett känsligt område för elever som lever med en viss religion på grund av att de har klädkoder och regler som måste följas. Alla lärarna är eniga om att det inte förekommer allt för ofta men om det uppstår så går det oftast att lösa på något sätt. Segregation och utanförskap är något man inte vill ska förekomma i en skola. Det kan vara svårt att undgå, men man kan försöka förebygga det menar till exempel Lärare C.

7.3 Bridging och bonding

Utifrån vårt resultat kommer vi nu analysera hur idrott kan skapa gemenskap och sammanhållning för människor. Analysen sker med hjälp av Walseths (2008) begrepp *bridging* och *bonding*.

Vi har ställt frågor till de tre lärare om vad den svenska idrotten kan bidra med. Lärarna är eniga om att idrott skapar gemenskap samt starka band mellan människor. Lärare A anser dock att föreningsidrott och skolidrott inte är samma sak, men att de båda befriar människan från andra saker som finns i ens tankar samt att man blandas med människor med samma intressen och mål. Det bidrar till integrering och en gemenskap. Även Lärare C har samma uppfattning. Hen anser att idrott stärker sociala band då man träffar nya människor med liknanden intressen. Man får nya intryck och man behöver inte påverkas av utomstående faktorer som till exempel religion.

Lärare B tycker också att idrott bidrar till en gemenskap då alla strävar mot samma mål med samma förutsättningar. Lärare B inflickar likväl att idrott kan ge motsatt effekt om det

arbetas på fel sätt, med fel ledarskap och med fel förutsättningar. Då kan idrott plötsligt leda till något negativt som till exempel att få prestationskrav, känna sig tvingade och känna sig utsatt menar Lärare B.

Slutsatsen med bridging och bonding som analysverktyg är att lärarna menar att idrottssammanhang i stor grad skapar gemenskap hos människor och att det också kan bli motsatt effekt om det arbetas med en annan målsättning som till exempel prestation istället för gemenskap.

8. Sammanfattande diskussion

Syftet med denna studie är att utifrån ett lärarperspektiv se om och i så fall hur elevers kulturbakgrund påverkar skolans idrottsundervisning.

Vi valde att intervjua lärare på grund av att vi ville ha lärarnas egna tankar och åsikter kring hur man kan arbeta och integrera olika kulturbakgrunder som elever kan ha i den svenska skolan.

Lärarna vill med interkulturell pedagogik utveckla en mångkulturell arbetsplats. Skolan ska jobba med ett pedagogiskt integreringsperspektiv. Den svenska skolan behöver skaffa sig interkulturell kompetens. Lorentz (2009) menar att skolan i dagens mångkulturella värld kan fungera som en mångkulturell arbetsplats och man ska kunna skapa och tillämpa en integrering genom en interkulturell pedagogik.

Vi kan se utifrån våra resultat och analyser att lärarna arbetar väldigt olika med hur man integrerar kulturer i den svenska idrottsundervisningen. Till exempel som Lärare C berättade så integrerade Lärare C olika kulturella danser i sin undervisning som ett verktyg för att få eleverna att uppnå målen och känna tillhörighet. Vi anser att den interkulturella pedagogiken är viktig eftersom Sverige blir alltmer ett mångkulturellt land där alla ska respekteras oavsett bakgrund samt uppväxt. Detta är även en punkt som Skolverket poängterar i den nya läroplanen. *Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på* (Skolverket, 2011, s.7).

Utifrån våra intervjuer så kan vi se att beroende på skolans geografiska läge så arbetar skolorna väldigt olika med hur man integrerar olika kulturer. Vi tror att detta beror på hur den

socioekonomiska situationen ser ut i just den kommunen. Vi menar att om en kommun har en högre procent av invandrare så bör skolan anpassa undervisningen till de olika kulturer som finns, men man får samtidigt inte glömma bort det svenska kulturarvet och den värdegrund som skolan vilar på. Även detta påpekar Skolverket då de skriver att *Skolan ska präglas av omsorg om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från generation till nästa* (Skolverket, 2011, s. 9). Samtliga lärare vi intervjuade var väldigt noga med att påpeka att de inte glömde bort det ”svenska” i sin undervisning. De använder sig fortfarande av det svenska språket i sin undervisning även om Lärare C berättade att det kunde bli ett problem i vissa fall. Visserligen ansåg alla lärarna att segregering av elever inte får uppstå i något fall, alla ska prioriteras och integreras i all undervisning. Samtliga lärare menade att en viss segregering av eleverna kan uppstå. Detta kan ske när vissa elever inte får vara med och delta i till exempel simundervisningen på grund av religiösa skäl. Här berättar lärarna att dessa elever segregeras på ett visst sätt och då måste lärarna lösa detta problem på olika sätt. Vissa gånger har eleverna själva fått ta hand om ansvaret med hjälp av hemmen då de fått åka till simhallen själva eller i mindre grupper tillsammans med läraren för att kunna uppnå målen. Lorentz menar att ansvaret ligger på läraren att lyckas med integrering. *Det är med andra ord lärarens egen förmåga att handskas tillfredställande med kulturmöten som har störst betydelse för varje enskild elev* (Lorentz, 2009, s.24).

Vi håller med Lorentz men menar också att det är skolan som har ett ansvar att sätta in resurser för att hjälpa eleverna att uppnå målen och kunna gå vidare till gymnasiet. Skolan ska bidra till utbildning och en pedagogisk verksamhet. Vi menar att det är lärarens uppgift att ta tillvara på de olika kulturmöten som kan uppstå i ett klassrum samt att hen ska kunna hantera alla olika bakgrunder med respekt för kultur, religion och uppväxt.

Lärarens roll och betydelse har också förändrats. En lärare är inte längre förmedlare utav ”färdig kunskap”. Vi kan inte längre bestämma vad färdig kunskap skulle kunna vara för något. Det gäller idag för en lärare att vara vägledare och handledare för individens eget skapande och kunskapsbildande utifrån elevens egna erfarenheter och egna kunskaper (Lorentz, 2009, s.43).

Skolan och lärarna har till uppgift att med hjälp utav hemmen hjälpa och vägleda eleverna genom sin utbildning och hjälpa dem uppnå kraven som den svenska skolan ställer. Även här

kan konsekvenser uppstå som leder till att konflikter mellan lärare och föräldrar uppstår. Vi menar att det inte är lärarnas uppgift att uppfostra föräldrarna då de inte alltid håller med om hur lärarna sköter sin undervisning. Det är lärarnas uppgift att tillsammans med föräldrarna fostra eleverna till demokratiska medborgare (Skolverket, 2011, s.9). Visserligen anser lärarna i vår studie att om problem inte kan lösas på grund av att hemmen inte samspelar med skolan så kommer detta få konsekvenser som i sin tur kan leda till att eleven inte uppnår målen men att ansvaret för elevens utbildning då ligger hos föräldrarna. När detta problem uppstår, hur ställer sig skolan till detta problem? Får skolan ansvaret för elevernas lärande eller ligger hos föräldrarna? Detta är frågor som vi stött på och våra resultat visar dels att ansvaret läggs på eleverna och hemmen men också att ansvaret vilar på skolan. Lärarna har idag en stor betydande roll för hur lärandet i skolan ska ske. Lärarna har till uppgift att vägleda och handleda eleverna inför kommande studier samt arbetslivet. Vi menar att man i dagens samhälle ska utgå från individen och elevens egna erfarenheter samt bakgrund och det är också det som framträder i våra resultat.

Vi ska nu diskutera hur Bridging och Bonding kan bidra till en ökad gemenskap för människor, hur kulturer kan mötas och sammanslås.

Det finns inga tvivel hos lärarna vi intervjuat att *bridging* och *bonding* skulle leda till något negativt. Vårt resultat visar att lärarna menar att idrottande och olika idrottssammanhang skapar en gemenskap mellan människor. Lärarna i vår studie menar att religion och uppväxt inte spelar någon roll inom idrotten eftersom där strävar alla efter liknande mål. De menar också att man kan finna människor med liknande intressen som strävar efter samma sak som du själv inom idrotten. Detta ligger i linje med Walseths(2008) studie där hon kommer fram till *en av dessa funktioner är att lagsporter tycks värdera kollektivet högre än individualitet*. Detta kan alltså bidra till att allt som har med kulturer, religioner eller andra faktorer förs åt sidan, och all fokus istället ligger på gruppen som den viktigaste aspekten, menar vi.

Konsekvenser vi kan finna via bridging and bonding är att individen kan glömmas bort. Men vad händer då med dessa broar och bindningar som skapats tack vare idrotten om gruppen sedan delas upp efter till exempel prestation? Får man som individ en mindre betydelse eller uppstår nya sociala broar och bindningar i de nya grupperingarna?

8.1 Metoddiskussion

Den kvalitativa ansatsen har varit grunden för vårt arbete, då vi arbetat med intervjuer. Vi tycker att denna metod har bidragit till att vi kunnat föra en diskussion och kunnat dra slutsatser som vår studies frågeställningar inriktades mot. Metoden har passat bra till detta arbete, då vi menar att intervjuerna gav oss mer djup och personlig information som krävdes för detta arbete. Vi tror inte att en enkätundersökning hade bidragit till liknande svar och det som vi var ute efter. Genom enkäter menar vi att man inte kan få personliga åsikter och tankar, det blir mer ytliga och övergripande med ett sådant val av metod.

Vi tyckte det var väldigt viktigt att få fram de olika lärarnas arbetssätt och syn på de kulturella aspekter som kan finnas i idrottsundervisningen. Detta menar vi att vi fått fram i vår undersökning samt att vi fått en bredare syn på hur lärare kan arbeta med integrering i skolan.

Nu i efterhand kan vi konstatera att vi kunnat göra saker annorlunda. Vår plan från början var att intervju lära för att se hur de anser att de jobbar med integration av elever med annan bakgrund än svensk. Vi ville också observera idrottslektioner för att få en egen syn på hur lärarna tillämpar kulturell integrering i sitt ämne. Observationerna blev inte av på grund av att tiden inte fanns till. Det hade vart intressant att fått fler synvinklar, både från elevernas håll samt vårt eget håll.

Fler ting som vi kunnat arbeta mer med under vår undersökning var att ställa mer frågor kring hur lärarnas bakgrunder ser ut. Någoting som vi inte fick fram genom våra intervjuer var att lärare och skolledning också kan leva med en annan kulturell bakgrund än svensk. Hur känner sig dessa lärare integrerade i den svenska skolundervisningen? Har deras tidigare bakgrunder och erfarenheter en betydelse för hur de undervisar? Det är två frågor som andra studier kan inriktas mot.

Det är inte bara eleverna som man ska anpassa de olika kulturmöten som finns på till, utan det är även lärare och skolledning med flera som kan ha sitt ursprung i ett annat land. Därför måste all pedagogisk verksamhet anpassas efter allas behov och uppväxter. Detta har vi konstaterat, är en fråga som vi kunde ha fördjupat i vår undersökning som kan ha en stor betydelse för hur olika undervisningssituationer sker.

Vi kunde konstatera under intervjuerna att lärare med annat ursprung än svensk verkade ha lättare att integrera olika kulturer i sin undervisning än en lärare med svensk bakgrund.

Medvetande och kunskap om varandra borde bidra till att vi blir mer toleranta mot varandras kulturer och att det blir lättare att leva med varandra i världen (Lorentz, 2009, s. 45).

Därför tror vi att om man som lärare kommer till Sverige med en annan bakgrund än svensk har man lättare att ta till sig de olika kulturmötena. De kan vara mer medvetna om hur man ska integrera de olika kulturerna än om man är uppvuxen i Sverige, menar vi.

Vi hade kunnat intervjua fler lärare med annan kulturell bakgrund för att få fram hur deras tankar kring ämnet integrering och segregering ser ut. Detta för att se om det finns likheter eller skillnader mellan svenska lärare och utländska lärare på hur de arbetar inom idrottsundervisningen, men den frågan återstår att beforska.

Detta arbete är baserat på tidigare forskning kring kulturella möten i den svenska skolan och i samhället. Arbetet har dessutom en grund i hur lärare på olika högstadieskolor i Stockholms område arbetar med kulturella frågor kring idrottsundervisningen och hur de integrerar olika kulturmöten. Vi menar att detta ämne går att utveckla men kan ses som en hjälpande hand till fortsatta studier och forskning kring interkulturell pedagogik.

Käll- och litteraturförteckning

Tryckta- elektroniska källor

- Bergman, M., Eriksson, A., Kusz,J., Lundberg, Y., Mannerfeldt, K., Taklime, S. & Wener, I-L. (1994). *Uppväxt i andra länder*. Ensac Sweden och Liber utbildning AB.
- Hällgren, C., Granstedt, L. & Weiner, G. (2006). Överallt och ingenstans – mångkulturella och antirasistiska frågor i svensk skola. Myndigheten för skolutveckling I: *Forskning i Fokus* nr 3.1 S. 35
- Lahdenperä, Pirjo. (2010). *Interkulturell pedagogik i teori och praktik*, Malmö: studentlitteratur.
- Lorentz, H. (2009). *Skolan som mångkulturell arbetsplats - att tillämpa interkulturell pedagogik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Lundgren, U,P., Sälsjö, R.. & Liberg, C. (2012). *Lärande skola bildning – grundbok för lärare*. Stockholm: Natur & Kultur.
- Otterbeck, J. (2011). *Islam, muslimer och den svenska skolan*. Holmbergs: Malmö AB.
- Putnam, R. (2006) *Den ensamme bowlaren*. Norhaven Paperback A/S, Danmark: Viborg.
- Sjögren, A. (1999). *Här går gränsen – om integritet och kulturella mönster i Sverige och medelhavsområdet*. Värnamo: Arena bokförlag.
- Tössebro, J.(2004). Integrering/inkludering i svensk skola. Emanuelsson, I. (red). *Integrering och inkludering*.sid. 105-106. Studentlitteratur
- Walseth, K. (2008). Bridging and bonding social capital in sport - experiences of young women with an immigrant background. I: *Sport, Education and Society*. 13 (1), 1:17 Stockholm University Library.
- Skolverket (2011), *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*.
http://www.skolverket.se/om-skolverket/visa-enskild-publikation?_xurl=http%3A%2F%2Fwww5.skolverket.se%2Fwtpub%2Fws%2Fskolbok%2Fwpubext%2Ftrycksak%2FRecord%3Fk%3D2575 [2014-02-10]
- Skolverket (2011), *Skolutveckling – ”Inkluderande skola – för rätten till en meningsfull skolgång”*

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/artikelarkiv/inkluderande-skola-1.173803> [2014-03-20]

- Vetenskapsrådet. (2011). *Forskningsetiska principer - inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*, Vetenskapsrådet Stockholm.
<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf> [2014-03-11]

Bilaga 1

Litteratursökning

Syfte:

Syftet är att utifrån ett lärarperspektiv se om och i så fall hur elevers kulturbakgrund påverkar skolans idrottsundervisning.

Frågeställningar:

- Hur anpassar lärarna sin undervisning till elevernas kulturbakgrunder?
- Kan man finna särskilda områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematisk för elever med en viss kulturell bakgrund?
- Påverkas elevernas kulturbakgrunder deras lärande?

Vilka sökord har du använt?

Idrottsundervisning, kultur, kulturbakgrund, religion, idrott och hälsa, Physical education, culture, culture background, religion, Physical and health, Integrering, segregation, Integration, Segregation, Bridging, Bonding, Inkludering.

Var har du sökt?

*GIH:s bibliotekskatalog.
Ebsco
Libri
Google*

Sökningar som gav relevant resultat

*Libris: Idrott religion
Ebsco: Sport and religion
Ebsco: physical education, religion and culture, teacher
Google: Integrering, segregation*

Kommentarer

*Vi tycker att GIH:s bibliotekskatalog har varit den bästa sökmotorn för vårt arbete. Där har vi funnit rikt med material som är skrivet utav professorer och doktorer med flera vilket gör de relevant att använda till vår undersökning.
Google har också varit till stor hjälp där man kan söka på näst intill allt.*

Bilaga 2 – Intervjuguide

Syftet är att utifrån ett lärarperspektiv se om och i så fall hur elevers kulturbakgrund påverkar skolans idrottsundervisning. Hur lärarna anpassar undervisningen efter elevernas olika förutsättningar.

Frågeställningar:

- Hur anpassar lärarna sin undervisning till elevernas kulturbakgrunder?
- Kan man finna särskilda områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematisk för elever med en viss kulturell bakgrund?
- Påverkas elevernas kulturbakgrunder deras lärande?

Allmänt

1. Berätta lite om dig själv och din bakgrund som idrottslärare, varför du blev lärare, hur länge har du varit aktiv som idrottslärare?
2. Hur stor är er skola, hur många elever går på skolan? Av dessa elever i procent ungefär hur många elever lever med en annan kulturell bakgrund än svensk? Att dem har föräldrar som är födda i ett annat land än Sverige?
3. Vilka kulturer/religioner kan man finna på er skola?
4. Varför tror ni att på just er skola det går i procent så många/få elever med annan kulturell bakgrund än svensk?

Hur anpassar sig lärarna till elevernas kulturbakgrunder i deras undervisning?

1. Låter ni er själva lära känna de olika kulturerna som finns på er skola, tar ni del utav dem och integrerar ni dem i skolundervisningen? Och i så fall på vilket sätt? Varför/varför inte?
2. Anser du att skolan ska anpassa sig efter elevernas behov, eller tvingas eleverna att anpassa sig efter skolans regler och kursplan? Varför?
3. Jobbar ni för att eleverna ska känna sig integrerade inom skolidrottsundervisningen, att de kan känna att de kan vara den man är å samtidigt passa in i ”samhället” Skolidrotten?
4. Alla barn behöver tillgång till miljöer och verksamheter där de kan utveckla kunskaper och färdigheter, anser ni att er skola lever upp till detta? Varför/varför inte, finns det någon speciell arbetsplan ni jobbar med?

Kan man finna specifika områden kring idrottsundervisningen som kan vara problematisk för elever med en viss kulturell bakgrund?

1. Finns det en viss speciell grupp där segregering av elever förekommer och där man märker att de har extra svårt för skolan eller inte vill/kan delta? Varför tror du det blivit då?
2. Finns det någon speciell kategori inom skolidrotten där elever som har föräldrar födda i ett annat land än Sverige har extra problem med att medverka inom just det området? Och iså fall varför, vad beror det på?
Följd: Om det finns/inte finns, hur gör ni då? Låter ni det vara? Eller kommer ni fram till en annan lösning?

Hur ser lärarna på lärandet kring det problemområden som inte fungerar pga. olika kulturella bakgrunder?

1. Vad krävs av skolan och lärarna för att komma fram till en effektiv lösning på undervisningen i fall en risk för segregering uppstår då någon inte kan eller vill delta på skolidrotten pga., religion eller kulturella svårigheter?
2. I läroplanen står det att skolan skall samarbeta med hemmen angående elevernas fostran, normer och regler som en grund för arbetet och för samarbete, hur arbetar ni kring detta på er skola?
3. Vad händer med elevernas lärande om de måste ha special undervisning i skolidrotten? Kommer dem upp på samma nivå som resterande elever? Blir det svårt med betygsättning?

Bridging och bonding

1. Anser ni att idrottande/skolidrotten leder till sammanhållning och gemenskap för elever?
2. Inom forskning så sägs det att om man tillhör en idrottsförening eller idrottar tillsammans med några så bidrar det till ett ökat socialt nätverk och ökad socialt kapital, varför tror du att det blivit så? Vad är det med idrottande som skapar sociala sammanhang mellan olika människor?
3. Barn som har föräldrar som är födda i andra länder och nu är bosatta i Sverige, hur tror ni dessa barn/föräldrar ser på den svenska skolidrotten? Skiljer den sig från Skolidrotten som utförs i deras egna länder, vad tror ni?